

Un collaret viatger

El 1929, Vicenç Renom Costa, membre de la junta de museus de Sabadell, va excavar dues sepultures neolítiques aparegudes en el desmunt de terres de la Bòbila Padró, en terrenys de Can Tiana. En una de les sepultures hi va aparèixer un ric aixovar que actualment encara és considerat excepcional en els contextos arqueològics d'aquell període. En destaca, per la seva espectacularitat, un collaret de més de 300 denes de variscita de dimensions diverses, que alhora és una peça molt interessant per entendre la complexitat simbòlica i social derivada de les pràctiques funeràries de la societat del neolític i de les xarxes d'intercanvi.

Aquesta petita mostra recull el viatge d'aquest collaret, des de la seva producció a les mines prehistòriques de Gavà, la seva troballa a la Bòbila Padró, entre els termes municipals de Ripollet i Cerdanyola del Vallès, fins al seu ingrés al Museu de Sabadell, que dona l'oportunitat de difondre un llegat cultural comú.

Collaret de variscita
Bòbila Padró
Neolític mitjà
Museu d'Història de Sabadell

Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona

Centre d'Interpretació del Patrimoni Molí d'en Rata

Del 27 agost al 5 novembre del 2017
c/ Molí d'en Rata, 1. 08291 Ripollet

Museu de Gavà

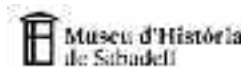
Del 6 de novembre del 2017 al 15 de gener del 2018
Plaça de Dolors Clua, 13. 08850 Gavà

Museu i Poblament Ibèric de Ca n'Oliver

Del 16 de gener a l'11 de març del 2018
c/ València, 19. 08290 Cerdanyola del Vallès

Museu d'Història de Sabadell

Del 15 de març al 29 d'abril del 2018
c/ Sant Antoni, 13. 08201 Sabadell

#CoincidènciesInsòlites

Gerència de Serveis de Cultura
Oficina de Patrimoni Cultural
Comte d'Urgell, 187. 08036 Barcelona
Tel. 934 022 566
o.patrimonial@diba.cat
http://www.diba.cat/web/opc/coincidencies_insolites

Imatge portada: Collaret de variscita amb les desenes i els nuclis de pota de cabra de sílex melat de l'aixovar. Bòbila Padró Neolític mitjà. Museu d'Història de Sabadell. Gabinet de Premsa i Comunicació. Dipòsit legal: B 20561-2017

Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona

COINCIDÈNCIES INSÒLITES

El collaret viatger

Centre d'Interpretació del
Patrimoni Molí d'en Rata

Museu i Poblament Ibèric
de Ca n'Oliver

Museu de Gavà

Museu d'Història de Sabadell

L'origen, les mines de Gavà

La història del collaret va començar aproximadament fa 6000 anys, a l'actual terme de Gavà, prop de la desembocadura del riu Llobregat. En aquest lloc, integrants d'una població que s'hi havia establert per extraure la variscita (fosfat d'alumini hidratat de color verd), molt preuada a l'època per produir ornaments corporals, treballaven en estructures subterrànies formades per pous, cambres i galeries.

Sabem que la producció d'aquests ornaments es va portar a terme a Gavà mateix perquè s'hi han trobat denes d'aquest mineral trencades o rebutjades durant el procés de producció i restes dels instruments utilitzats per confeccionar-les: polidors de gres i perforadors de sílex.

Ornaments corporals elaborats a les mines es van distribuir seguint la costa o cap a l'interior, a través de la vall del Llobregat i altres rius.

Eines de miner

Fragments de cisell de miner: taló i punta, percussor i pic de miner

Os (metàpode de bou), quars i corniana

Neolític mitjà

Mines prehistòriques de Gavà

Museu de Gavà

Polidor de joier, dena de pedra verda trencada al perforar-la i broca de joier

Gres, variscita i sílex

Neolític mitjà

Mines prehistòriques de Gavà

Museu de Gavà

La troballa, entre Cerdanyola i Ripollet

L'any 1929 durant els treballs de desmunt del terral de la Bòbila Padró, en terrenys de la masia de Can Tiana, casualment es van descobrir dues sepultures neolítiques, en una de les quals es va localitzar el collaret. Assabentat de la troballa, Vicenç Renom i Costa, del Museu de Sabadell, va realitzar-ne l'excavació. Renom era un membre molt actiu de la junta de museus de Sabadell. Advocat de professió, treballava a la Cambra de la Propietat, fet que li va permetre realitzar una gran activitat arqueològica.

La recerca arqueològica sobre el neolític ha posat en evidència la importància, l'amplitud i la diversitat de les xarxes de contacte i circulació tant de matèries primeres com de tècniques i idees dels grups que habitaven el territori durant aquest període. És molt possible que el collaret de variscita formés part d'aquesta xarxa i arribés a la necròpolis de la Bòbila Padró, entre els termes de Cerdanyola del Vallès i Ripollet. Els límits d'aquests municipis han anat variant al llarg del temps, justament a la zona on es troba el jaciment.

Treballadors de la Bòbila Padró
Autor desconegut. Fotografies cedides per Pere Padró i Baqués
CIP Molí d'en Rata

Mapa planimètric de Ripollet
1914

Instituto Geográfico y Estadístico
Còpia feta pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya

Exposició de l'aixovar al local de la Lliga Regionalista de Sabadell
ca. 1930

Autor desconegut. Fotografia cedida per Anton Maria Escursell
CIP Molí d'en Rata

De l'excavació al Museu de Sabadell

Al jaciment es van localitzar dues tombes d'inhumació que probablement formaven part d'una necròpolis més gran, però en desconeixem l'abast. La tomba on es va trobar el collaret era una sepultura rectangular, coberta per grans lloses i que contenia les restes d'un sol individu acompanyat d'un ric aixovar; format pel collaret, set destrals de pedra, quatre nuclis de sílex melat, un nucli d'obsidiana, una làmina de sílex, tres fragments de làmina de sílex i fragments de ceràmica.

Vicenç Renom va recollir els treballs d'excavació a la Bòbila Padró i les circumstàncies de la troballa del collaret al seu diari. *La Veu de Catalunya* del 10 de gener del 1930 va donar-ne la notícia entrevistant-lo sobre els materials recuperats i la seva exposició al local social de la Lliga Regionalista a Sabadell.

El 1931, quan es va inaugurar el Museu de Sabadell, el collaret va passar a formar part de l'exposició permanent, així com tots els altres objectes localitzats a les sepultures de la Bòbila Padró, però la seva singularitat ha fet que, 6000 anys després d'haver començat, el seu viatge no s'hagi aturat. Aquesta vegada, per museus i exposicions d'arreu.

I continuarà viatjant...